

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*для проведення семінарських
і практичних занять з дисципліни*

**“БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК
У ГАЛУЗЯХ НАРОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА”**

(для бакалаврів, спеціалістів)

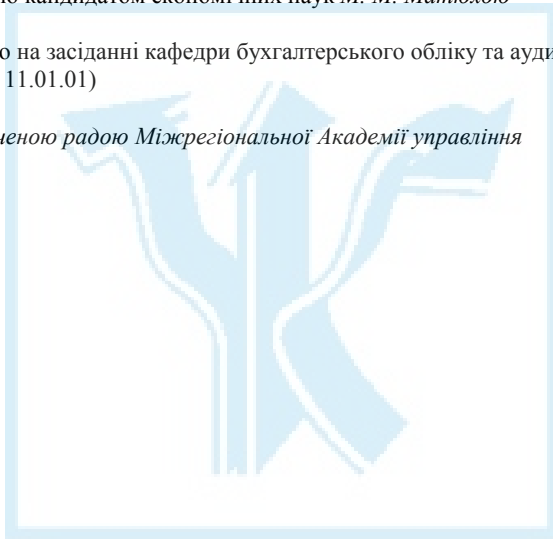
МАУП

Київ 2001

Підготовлено кандидатом економічних наук *М. М. Матюхою*

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту (Протокол № 6 від 11.01.01)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Матюха М. М. Методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять з дисципліни “Бухгалтерський облік у галузях народного господарства” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2001. — 44 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, плани семінарських занять для вивчення дисципліни “Бухгалтерський облік у галузях народного господарства”, завдання для практичних занять, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2001

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Бухгалтерський облік у галузях народного господарства” має всебічно і повно охоплювати форми та види обліково-аналітичної системи. У курсі розглядаються особливості бухгалтерського обліку діяльності підприємств з різними формами власності, розкривається сутність загальних положень, які використовуються у вітчизняній та міжнародній практиці. Також відображається система бухгалтерського обліку й аналізу конкретних типових операцій. Завдання для практичних занять допоможуть студентам набути практичних навичок з обліку виробничої діяльності госпрозрахункових підприємств, обліку діяльності установ, що перебувають на бюджетному фінансуванні, обліку у банківській сфері, а також обліку їх фінансово-господарської діяльності. У наведених завданнях розглянуто специфічні господарські операції, характерні тільки для певної галузі.

Виконання запропонованих завдань допоможе студентам засвоїти особливості обліку в різних галузях промисловості, сільського господарства, торгівлі, переробних галузях та в галузях з муніципальною формою управління.

Під час виконання завдання студенти повинні оволодіти практичною побудовою бухгалтерського обліку в окремих провідних галузях економіки; ознайомитися з основними нормативними актами, інструктивними документами з питань бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування окремих галузей виробництва в умовах роботи за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО).

Для надання допомоги студентам у виконанні завдань викладач проводить консультації. Під час здачі завдання викладач з'ясовує ступінь самостійності його виконання та оцінює за встановленими критеріями.

Вивчаючи курс “Бухгалтерський облік у галузях народного господарства” та виконуючи практичні завдання, студенти можуть користуватися літературою з наведеного списку. Водночас, враховуючи те, що в міжнародній економіці, законодавстві України та її економічному житті постійно відбуваються зміни, студенти повинні добирати та вивчати літературні джерела самостійно. Особливо це стосується законів України та постанов уряду. Для цього потрібно ознайомлюватися з матеріалами, що публікуються у періодичних виданнях “Бухгалтерський облік і аудит”, “Галицькі контракти”, “Урядовий кур’єр”, “Все про бухгалтерський облік”, “Вісник податкової служби України”, “Бізнес” та ін.

ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ
для семінарських і практичних занять з дисципліни
“БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ
НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА”

Розділ I. Облік у галузях виробничої сфери

Тема 1. Облік у капітальному будівництві та будівельному виробництві

1. Будівельне виробництво. Замовники і підрядники.
2. Фінансування капітальних вкладень.
3. Особливості ціноутворення на будівельну продукцію.
4. Проектно-кошторисна документація.
5. Облік капітальних інвестицій (П(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”).
6. Облік виробничих запасів згідно з П(С)БО 9 “Запаси”.
7. Облік затрат за економічними елементами і статтями калькуляції згідно з П(С)БО 16. Облік фінансових результатів згідно з П(С)БО 3.
8. Особливості обліку валових доходів і валових витрат у будівництві.
9. Облік завершеного капітального будівництва (введення в дію виробничих потужностей та об’єктів).

Завдання 1

Розрахувати вартість списання 80 од. матеріалу “А” зі складу будівельних матеріалів за методами середньозваженої, ідентифікованої собівартості, якщо на складі є 100 од. цього матеріалу по 50 грн, 20 од. по 60 грн і 50 од. по 80 грн.

Відобразити операцію у кореспонденції рахунків.

Завдання 2

Розрахувати вартість списання 80 од. матеріалу “А” зі складу будівельних матеріалів за методом ЛІФО (LIFO), ФІФО (FIFO), якщо на складі виявлено 100 од. матеріалу по 40 грн, 40 од. по 20 грн і 10 од. по 10 грн.

Відобразити операцію у кореспонденції рахунків.

Завдання 3

Оформити журнал реєстрації господарських операцій будівельного підприємства “Модерн”, вказати первинні документи і визначити необхідні суми, використовуючи наведені дані.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Придбано матеріали для будівництва, у т. ч. ПДВ	1200
2	Відображено суму ПДВ	?
3	Списано матеріали для будівництва	1000
4	Нараховано заробітну плату зайнятим будівельними роботами	600
5	Утримано прибутковий податок з громадян	45
6	Утримано страхові збори до Пенсійного фонду, до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	150
7	Проведено відрахування на соціальні заходи від нарахованої заробітної плати згідно з чинним законодавством	?
8	Введено в експлуатацію збудований об’єкт	?

Завдання 4

Відобразити кореспонденцію рахунків за здійсненими в поточному місяці господарськими операціями ТОВ “Контакт” і з урахуванням залишків незавершеного будівництва визначити фактичну собівартість зданих за місяць робіт, використовуючи наведені дані.

Перелік будівельних об’єктів і ділянок, на яких виконуються будівельні роботи

№ п/п	Будівельний об’єкт	Будівельна ділянка
1	Склад	№ 1
2	Гуртожиток	№ 2
3	Школа-інтернат	№ 3
4	Парокотельня	№ 4

Відомості про залишки незавершеного виробництва

№ п/п	Назва об'єкта	Незавершене будівництво	
		на 01.04	на 01.05
1	Склад	1200	1100
2	Гуртожиток	1800	1700
3	Школа-інтернат	1400	1600
4	Парокотельня	1700	1900
Разом		6100	6300

Реєстр господарських операцій ТОВ "Контакт" за квітень ц. р.

грн.

№ п/п	Зміст господарської операції	Об'єкт			
		1	2	3	4
1	Відпущено зі складу будівельні матеріали об'єкта	4000	3000	2000	4000
2	Віднесено витрати допоміжних виробництв:				
	бетонного вузла	3000	2700	2300	1800
	автотранспорту	500	600	900	600
3	Нараховано заробітну плату будівельним робітникам	3800	2700	1900	3600
4	Утримано прибутковий податок з громадян	45	35	20	40
5	Утримано страхові збори до Пенсійного фонду, до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	50	45	25	40
6	Здійснено відрахування на соціальні заходи від нарахованої заробітної плати згідно з чинним законодавством	?	?	?	?
7	Прийнято до оплати послуги ВАТ "Промавтоматика"	500	275	119	282

Тема 2. Облік на підприємствах транспорту і зв'язку

1. Особливості функціонування підприємств транспорту і зв'язку та їх вплив на організацію обліку основних засобів.
2. Облік основних засобів і нематеріальних активів відповідно до П(С)БО 7 і П(С)БО 8.
3. Первинні документи з обліку перевезення вантажів.
4. Облік виробничих запасів згідно з П(С)БО 9 “Запаси”.
5. Облік затрат на підприємствах транспорту і зв'язку згідно з новими стандартами бухгалтерського обліку.
6. Облік реалізації та фінансових результатів на підприємствах транспорту і зв'язку.

Завдання 1

ВАТ “Київ” придбало у приватного підприємства матеріали на суму 12000 грн, у тому числі ПДВ 2400 грн. Перевезення здійснювалося спеціалізованим автотранспортом підприємства АТП-0707, якому покупець нарахував плату 360 грн, у тому числі ПДВ 72 грн. Оплата праці водія становить 100 грн, нарахування — 37,5 %, списано бензину та ПММ на суму 100 грн.

Відобразити кореспонденцію рахунків в АТП, використовуючи наведені дані.

Завдання 2

Приватне підприємство “Зоря” (покупець) придбало у ВАТ “Будсервіс” залізобетонні конструкції на суму 10000 грн, у тому числі ПДВ 2000 грн. Транспортування конструкцій здійснювалось автомобільним транспортом продавця. Оплата праці водія становить 100 грн, нарахування — 37,5 %, списано бензину та ПММ на суму 100 грн.

Відобразити кореспонденцію рахунків у продавця, використовуючи наведені дані.

Завдання 3

ЗАТ “Скіф” (покупець) придбало у ЗАТ “Укрмашпостач” (продавець) запасні частини на суму 48 тис. грн, у тому числі ПДВ 8000 грн. Транспортування вантажу зі складу продавця на склад покупця здійснювалось власним вантажним автомобілем покупця. Оплата праці водія становить 100 грн, нарахування — 37,5 %, списано бензину та ПММ на суму 100 грн.

Відобразити кореспонденцію рахунків у покупця використовуючи наведені дані.

Завдання 4

На основі наведених господарських операцій потрібно:

- 1) відобразити бухгалтерські проведення, використовуючи рахунки класу 8;
- 2) відкрити рахунки синтетичного обліку за наведеною формою:

Рахунок _____

Дебет

Кредит

№ операції	За кредитом рахунків		Разом	№ операції	За дебетом рахунків		Разом
Сальдо				Сальдо			

- 3) розрахувати суму податку на прибуток;
- 4) скласти умовний баланс промислового підприємства.

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	2
Отримано матеріали від постачальника (без ПДВ)	30000
Передано матеріали у виробництво	23000
Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим на виробництві	10000
Утримано прибутковий податок з громадян	1500
Утримано страхові збори до Пенсійного фонду, до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	150
Нараховано страхові збори на заробітну плату працівників:	
до Пенсійного фонду	?
до Фонду соціального страхування	?
до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	?
Нараховано знос основних засобів, що знаходяться у виробництві	700
Нараховано заробітну плату адміністрації цеху	2000
Утримано прибутковий податок з громадян	2000
Утримано страхові збори до Пенсійного фонду, до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	300

1	2
Нараховано страхові збори на заробітну плату адміністрації цеху:	
до Пенсійного фонду	?
до Фонду соціального страхування	?
до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	?
Нараховано знос основних засобів, що знаходяться на обслуговуванні адміністрації цеху	100
Здано на склад готову продукцію	19000
Нараховано заробітну плату адміністрації підприємства	3000
Утримано прибутковий податок з громадян	350
Утримано страхові збори до Пенсійного фонду, до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	45
Нараховано страхові збори на заробітну плату адміністрації підприємства:	
до Пенсійного фонду	?
до Фонду соціального страхування	?
до Фонду соціального страхування на випадок безробіття	?
Нараховано знос основних засобів, що знаходяться на обслуговуванні адміністрації підприємства	200
Виручка від реалізації продукції	38400
у тому числі ПДВ	6400
Вартість основних засобів на початок звітного періоду	50000
Статутний капітал підприємства	50000

Баланс
(умовно)

Актив		Пасив	
Основні засоби		Статутний капітал	
Знос		Нерозподілений прибуток	
Залишкова вартість основних засобів		Розрахунки з постачальниками	
Запаси		Розрахунки з оплати праці	
Незавершене виробництво		Розрахунки за податками	
Готова продукція		Розрахунки за страхуванням	
Розрахунки з покупцями			
Баланс		Баланс	

Тема 3. Облік у сільському та лісовому господарстві

1. Особливості сільськогосподарського виробництва, лісового господарства та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку.
2. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва.
3. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва.
4. Облік основних засобів у сільському та лісовому господарстві (П(С)БО 7 і П(С)БО 8).
5. Облік витрат на формування основного стада (субрахунок 155).
6. Облік тварин на вирощуванні і відгодівлі (рахунок 21).
7. Облік виробничих запасів.
8. Облік витрат на виробництво (П(С)БО 16).
9. Облік реалізації.
10. Облік фінансових результатів.

Завдання 1

У сільськогосподарському підприємстві “Дружба” за даними виробничого звіту одержано озимої пшениці 18000 ц повноцінного зерна, 2000 ц зернових відходів.

Розрахувати фактичну собівартість 1 ц продукції на основі наведеного калькуляційного листка. Визначити коригування планової собівартості до фактичної та відобразити коригувальні проведення.

Калькуляційний листок продукції рослинництва

Культура	Озима пшениця
Площа посіву, га	600
Вихід продукції: повноцінного зерна, ц	18000
повноцінного зерна у зерновідходах, %	40
соломи, ц	17600
Вартість соломи	6000 грн
Планова собівартість 1 ц зерна	7,00 грн

Фактичні витрати, грн.

Витрати на оплату праці	30000
Відрахування	1000
Вартість насіння	20000
Добрива	6000
Засоби захисту рослин	12000
Вартість виконаних робіт і наданих послуг	12000
Нарахований знос	26000
Непродуктивні витрати	2000
Інші	20000
Розподілені виробничі витрати	20000
Разом	?

Розрахунок коригування планової собівартості продукції
до її фактичної собівартості

Назва продукції	Фактична собівартість		Собівартість за планом		Сума коригування собівартості		
	одиниці	всього	одиниці	всього	+, -	одиниці	всього
Зерно							

Баланс руху зерна, ц

№ п/п	Напрямок витрачання продукції	Дт	Кт	Кількість, ц
1	Зерно за контрактом	901	23/ рослинництво	14200
2	Інша реалізація	901	23/ рослинництво	400
3	Корми	23/ тваринництво	23/ рослинництво	20
4	Переробка у власному млині	23/ млин	23/ рослинництво	300
5	Залишок на кінець року	27/ зерно	23/ рослинництво	3880
6	Разом за Кт рахунка 23/рослинництво			18800

Розрахунок до коригувального проведення
за результатами калькуляції собівартості продукції

Дт	Кт	“+” або “-”	Сума коригування, грн.	Розрахунок суми коригування
Разом				

Завдання 2

У сільськогосподарському підприємстві “Промінь”, за даними виробничого звіту, одержано 28603 ц молока, 862 голів приплоду, побічної продукції на суму 7000 грн, загальна кількість кормоднів на утримання основного стада корів становила 336895.

Розрахувати фактичну собівартість 1 ц продукції на основі калькуляційного листка. Визначити коригування планової собівартості до фактичної та відобразити коригувальні проведення.

Калькуляційний листок продукції тваринництва

Назва групи тварин	Основне молочне стадо ВРХ
Середньорічне поголів'я	923
Вихід продукції: молоко	28603 ц
телята	862 гол.
Вартість побічної продукції	7000 грн
Планова собівартість: 1 ц молока	16,00 грн
1 гол. приплоду	92,00 грн

Фактичні витрати, грн.

Витрати на оплату праці	178000
Відрахування	6000
Вартість кормів	210000
Засоби захисту тварин	10000
Вартість виконаних робіт і наданих послуг	20000
Нарахований знос	60000
Непродуктивні витрати	1000
Інші	3000
Розподілені виробничі витрати	29000
Разом	?

**Розрахунок коригування планової собівартості продукції
до її фактичної собівартості**

Назва продукції	Фактична собівартість		Собівартість за планом		Сума коригування собівартості		
	одиниці	разом	одиниці	разом	+, -	одиниці	разом
Зерно							

**Розрахунок до коригувального проведення
за результатами калькуляції собівартості продукції**

Дт	Кт	“+” або “-”	Сума коригування, грн.	Розрахунок суми коригування
Разом				

Завдання 3

Визначити собівартість реалізованих овочів, якщо наприкінці року фактичні витрати становлять 40 тис. грн, а реалізовано столових буряків 15 т по 1 грн за 1 кг, моркви — 5 т по 1,5 грн за 1 кг.

Завдання 4

Витрати на вирощування кукурудзи на зерно становлять 52600 грн. Від урожаю одержано 1000 т зерна, яке оприбутковане за плановою собівартістю 4,80 грн за 1 ц, і 5500 ц сухих стебел по 0,85 грн за 1 ц. Визначити фактичну собівартість 1 ц кожного виду продукції, якщо коефіцієнт переведення продукції в основну становить: зерно — 1, сухі стебла — 0,17.

Розділ II. Облік у торгівлі та громадському харчуванні

Тема 4. Організація обліку в торгівлі

1. Поняття торгівлі та громадського харчування, особливості їх функціонування.
2. Види торгівлі. Оптова і роздрібна торгівля. Посередницькі послуги.
3. Законодавча база з регулювання торгівлі та громадського харчування. Організація обліку в торгівлі та громадському харчуванні.
4. Матеріальна відповідальність.

Тема 5. Облік товарів та їх реалізація

1. Первинні документи з обліку товарів.
2. Облік надходження товарів в оптовій і роздрібній торгівлі.
3. Облік товарів на складах і магазинах.
4. Торгові націнки, знижки та їх облік, розподілення (субрахунок 285, П(С)БО 9).
5. Тара, її види та облік (субрахунки 115, 284).
6. Транспортно-заготівельні витрати, їх облік і розподілення (субрахунок 289).
7. Інвентаризація товарних запасів та облік її результатів.
8. Переоцінка товарів і тари. Облік товарних втрат.
9. Нормування природних втрат, їх використання в торгівлі.
10. Документальне оформлення надходжень і реалізації товарів оптом і в роздріб.
11. Реалізація товарів та облік її результатів. Оподаткування в торговельній діяльності.

Завдання 1

На основі журналу-ордера № 3 скласти бухгалтерські проведення, сформулювати зміст господарських операцій торговельного підприємства “Промінь” і зазначити первинні бухгалтерські документи.

Журнал-ордер № 3 за квітень 2000 р.
торговельне підприємство “Промінь”

У дебет рахунків	З кредиту рахунків					Разом
	26	28	36	70	90	
20						
22						
23						
28						
30			100			100
31			3500			3500
34			400			400
36				6600		6600
63			150			150
68						
79			90		4200	4290
90	600	3600				4200
92		80				80
93	60					60
94	50	120				170
99		300				300
Разом	710	4100	4240	6600	4200	19850

Тема 6. Облік витрат обігу та фінансових результатів

1. Економічна сутність витрат обігу.
2. Облік витрат обігу за економічними елементами і калькуляційними статтями.
3. Облік фінансових результатів.

Завдання 1

На основі наведених господарських операцій (дані умовні) потрібно відобразити бухгалтерські проведення, використовуючи рахунки класу 8 і наведені субрахунки.

Господарські операції

1. Для виробничих цілей були закуплені матеріали на суму 1200 грн, у тому числі ПДВ 200 грн (201, 631, 641, 311).
2. Підприємством “Витязь” надано маркетингові послуги на суму 3600 грн, у т. ч. ПДВ 600 грн (311, 631, 641, 93, 791).
3. Придбані товари на суму 6000 грн, у тому числі ПДВ 1000 грн (розрахунок здійснювався після отримання товарів) (281, 631, 641, 311).
4. Придбані малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) на суму 120 грн, у тому числі ПДВ 20 грн (розрахунок здійснювався після отримання) (22, 631, 641, 311).
5. Закуплено токарний верстат за ціною 8400 грн, у тому числі ПДВ 1400 грн (15, 631, 641, 10, 311).
6. Відпущено матеріали для виробничих цілей на суму 300 грн (23, 201).
7. Оприбутковано на склад готову продукцію на суму 1700 грн (26, 23).
8. Реалізовано товар на суму 9200 грн, у тому числі ПДВ 1533,33 грн, собівартість реалізованих товарів становить 5000 грн (311, 681, 643, 641, 361, 902 та ін.).
9. Реалізовано продукцію на суму 5000 грн, у тому числі ПДВ 833 грн. Собівартість реалізованої продукції становила 1700 грн (361, 701, 311, 26 та ін.).
10. Реалізовано верстат за 2640 грн, у тому числі ПДВ 440 грн, початкова вартість 2500 грн, знос 1000 грн (377, 742, 104, 793, 63, 131 та ін.).
11. За договором комісії були отримані товари на суму 600 грн, у тому числі ПДВ 100 грн. Комісійна винагорода становила 35 грн,

у тому числі ПДВ 5,83 грн (024, 311, 681, 641, 643, 361, 644, 703 та ін.).

12. Нараховано і виплачено заробітну плату: управлінському персоналу — 800 грн, працівникам — 1200 грн, прибутковий податок становив 250 грн (120+130), зроблено відрахування із фонду оплати праці — 10 грн, із фізичних осіб — 20 грн (23, 661, 641, 651, 652, 653, 311, 301 та ін.).
13. Нараховано амортизацію основних засобів на суму 100 грн (23, 13).

Відкрити рахунки синтетичного обліку, внести початкові залишки, зазначити первинні документи.

Рахунок _____

Дебет

Кредит

№ операції	За кредитом рахунків			Разом	№ операції	За дебетом рахунків		Разом
Сальдо					Сальдо			

Розрахувати суму податку на прибуток.

Скласти баланс виробничо-торговельного підприємства на кінець звітної періоду, якщо залишки на рахунках виробничо-торговельного підприємства “СКІФ” становили, грн:

Дебет

Кредит

Рах. 104 — 23000

Рах. 131 — 5500

Рах. 201 — 3000

Рах. 40 — 36300

Рах. 23 — 8000

Рах. 641 — 900

Рах. 301 — 800

Рах. 651 — 800

Рах. 311 — 19000

Рах. 653 — 800

Рах. 661 — 2000

Рах. 441 — 7500

Тема 7. Облік на підприємствах громадського харчування

1. Організація обліку у громадському харчуванні.
2. Нормування природних витрат та використання нормування у громадському харчуванні.
3. Облік виробничих і товарних запасів.
4. Облік витрат на виробництво і реалізацію готової продукції і товарів у громадському харчуванні.
5. Облік фінансових результатів. Облік валових витрат, валових доходів.

Тема 8. Облік на підприємствах побутового обслуговування

1. Основні види побутових послуг.
2. Організація обліку на підприємствах побутового обслуговування.
3. Нормативно-правове регулювання побутового обслуговування.
4. Облік затрат на виробництво побутових послуг.
5. Облік незавершеного виробництва. Облік реалізації послуг і фінансових результатів.
6. Оподаткування підприємств побутового обслуговування.
7. Облік валових доходів і валових витрат на підприємствах побутового обслуговування.

Розділ III. Облік у кредитних установах та інших фінансових інститутах

Тема 9. Облік у банках

1. Кредитні установи та організація в них обліку.
2. План рахунків бухгалтерського обліку в банках.
3. Активи банку та їх облік.
4. Облік капіталу банку.
5. Облік статутного, резервного та інших капіталів банку.
6. Облік розрахункових операцій.
7. Облік операцій банку з цінними паперами.
8. Облік активних і пасивних операцій.
9. Облік операцій з векселями.
10. Облік валютних операцій.
11. Облік кредитних операцій банку.
12. Облік факторингових, лізингових і довірчих операцій банку.
13. Облік фінансових результатів діяльності банку.
14. Оподаткування банків і облік податкових платежів.

Завдання 1

Початковий баланс банку “Київ” містить такі дані:

- 1) засновниками — фізичними особами зроблено в касу банку внески готівкою у сумі 100000 грн;
- 2) засновниками — юридичними особами на коррахунок банку пере-
раховано внески до статутного капіталу в сумі 2500000 грн.

Використовуючи основне бухгалтерське рівняння, запишіть наведені дані у вигляді формули.

Поясніть зміст бухгалтерського рівняння.

Завдання 2

АКБ “Київ” протягом місяця на кореспондентський рахунок отримав відсотки за кредит у сумі 20000 грн, сплатив відсотки за строковими депозитами — 14000 грн, одержав міжбанківський кредит у сумі 135000 грн. В останній день місяця одержано внески до статутного капіталу — 70000 грн. Повні надходження за місяць становлять 225000 грн, а платежі — 14000 грн.

Які з наведених позицій слід включити до балансу, а які — до звіту про прибутки та збитки?

Заповніть таблицю:

Фінансові звіти	Позиція
Звіт про прибутки та збитки:	
доходи	
витрати	
Бухгалтерський баланс:	
активи	
зобов'язання	
капітал власників	

Завдання 3

Використовуючи дані завдання 1 і 2, знайдіть чисті активи (капітал) банку на початок і кінець місяця, а також розрахуйте приріст чистих активів. Складіть рівняння бізнесу.

Поясніть, який існує зв'язок між прибутком, приростом чистих активів, доходами і витратами за зазначений період?

Рівняння бізнесу має вигляд:

$$\Pi = \text{ЧА} + \text{ВП} - \text{ДК},$$

де Π — прибуток; ЧА — приріст чистих активів; ВП — вилучений прибуток; ДК — сума додаткового капіталу, який введений в обіг за зазначений обліковий період.

Завдання 4

Банк витратив 50000 грн на купівлю акцій акціонерної компанії на фондовому ринку. Ця компанія сплатила дивіденди з прибутку банку на суму його інвестицій у розмірі 6500 грн.

Вкажіть різницю між визначеними капітальними і поточними витратами.

Заповніть таблицю, наведену в завданні 2.

Завдання 5

Які з перелічених статей витрат слід вважати капітальними, а які — поточними для складання фінансових звітів банку:

- купівля офісного приміщення;
- щорічна амортизація офісного приміщення;
- сплата коштів за нотаріальне посвідчення угоди купівлі-продажу приміщення;
- вартість ремонту комп'ютерного обладнання;
- дохід від реалізації кредитних карток;
- вартість нових комп'ютерів;
- митні збори, сплачені при ввезенні комп'ютерів;
- транспортні витрати на доставку комп'ютерів;
- вартість встановлення нових комп'ютерів;
- заробітна плата операторів.

Завдання 6

Згідно з принципами нарахування і відповідності для визнаних доходів і витрат застосовують такі терміни:

- відкладений дохід або доходи майбутніх періодів (аванси, надходження, передоплати);
- нарахований дохід;

- відкладені витрати або витрати майбутніх періодів (авансо-вий платіж);
- нараховані витрати.

З'ясуйте відповідність наведених далі визначень і термінів і прокоментуйте відповідь прикладами:

дохід ще не зароблений, отриманий наперед;

дохід вже зароблений, але не отриманий;

видатки сплачені, але їх не зазнано;

видатки зазнано, але ще не сплачено.

Приклади:

- відсотки за весь термін користування кредитом, сплачені позичальником водночас з отриманням кредиту;
- відсотки за строковими депозитами, нараховані наприкінці місяця, строк повернення яких ще не настав;
- отримана орендна плата за офісне приміщення за шість місяців наперед;
- нараховані та сплачені відпускні у розмірі 1800 грн за дні відпустки у січні місяці;
- нараховані наприкінці місяця відсотки за користування кредитами, термін сплати за кредитними договорами ще не настав.

Завдання 7

1. Використовуючи метод подвійного запису, відобразіть наведені операції за позабалансовими рахунками:

- АКБ “Аркада” 10.09.98 підписав угоду на відкриття кредитної лінії за вимогою АКБ “Електрон” на строк 10 днів у розмірі 250000 грн;
- АКБ “Полісся” отримав на консигнацію дорожні чеки на суму 100000 грн;
- АКБ “Ощадбанк” отримав від друкарні 10000 бланків ощадних книжок;
- банк відіслав дорожній чек номіналом 5000 дол. США, що був прийнятий на інкасо.

2. За наведеними залишками за бухгалтерськими рахунками складіть бухгалтерський звіт (тис. грн.):

Кредити, отримані від НБУ	27890
Вкладення в асоційовані компанії	108
Кошти, отримані від НБУ	6300
Кредити, надані клієнтам	106165
Акціонерний капітал	20580
Нараховані доходи (за операціями з клієнтами)	3500
Резервний фонд	15420
Прибуток	6500
Кошти клієнтів банку	116330
Товарно-матеріальні цінності на складі та дебітори	5730
Кредити та депозити, отримані від інших банків	48265
Цінні папери, що рефінансуються НБУ	46731
Нараховані витрати (за операціями з банками)	477
Цінні папери та акції, придбані банком	892
Основні засоби, нематеріальні активи та капітальні вкладення банку	21197
Резерви на покриття кредитних ризиків (за операціями з клієнтами)	674
Кошти в інших банках	37809
Інші активи	7696

Завдання 8

Виходячи з формули номера аналітичного особового рахунка складіть номер особового рахунка, відкритого за короткостроковими депозитами, які залучені від банку “Електрон” на балансовому рахунку 7012 “Відсоткові витрати за короткостроковими депозитами інших банків”. Відомо:

- номер банку “Електрон” за міжбанківськими розрахунками 322636;
- номер особового рахунка по порядку 016.

Завдання 9

У КБ “Аркада” 06.07.99 за поточними рахунками ТОВ “Роксолана” проведено операції, грн.:

за платіжним дорученням іногороднього платника зараховано виручку від реалізації	3600
за грошовим чеком видано кошти на заробітну плату	1200
за платіжним дорученням перераховано кошти за виконані роботи з капітального ремонту приміщення	4500
на поточний рахунок зараховано наданий банком короткостроковий кредит	5000
за платіжним дорученням перераховано платежі до державного бюджету	90
залишок коштів на поточному рахунку на початок дня	150

Відобразіть наведені операції за поточним особовим рахунком.
Назвіть обов'язкові реквізити особового рахунка 77.

Завдання 10

Випущені банком акції номінальною вартістю 1000 грн кожна були продані по 1200 грн. Згодом ці акції були викуплені банком по 1500 грн і перепродані за 2000 грн кожна. Складіть бухгалтерські проведення.

Тема 10. Облік у страхових компаніях

1. Поняття страхової діяльності.
2. Організація обліку у страховій компанії.
3. Особливості Плану рахунків страхової компанії.
4. Облік формування та розміщення страхових резервів.
5. Страхові ризики.
6. Облік розрахунків зі страховиками і страховими посередниками.
7. Облік операцій з реалізації страхових платежів, операції перестраховування, облік результатів зміни технічних резервів.
8. Облік витрат страхової компанії.
9. Облік виплат страхових сум.
10. Облік технічних резервів.
11. Облік прибутку та збитку.
12. Оподаткування банків і облік податкових платежів.

Тема 11. Облік в інвестиційних компаніях, довірчих товариствах

1. Поняття про інвестиційну компанію і довірче товариство.
2. Організація обліку в інвестиційних компаніях і довірчих товариствах.
3. Облік активів.
4. Облік капіталу.
5. Облік інвестиційних і фінансових результатів.
6. Облік розрахунків з акціонерами.
7. Оподаткування інвестиційних компаній і довірчих товариств. Облік податкових платежів.

Розділ IV. Облік у бюджетних установах

Тема 12. Організація бюджетного обліку

1. Бюджетна система України.
2. Характеристика бюджетних установ.
3. Особливості бюджетного обліку.
4. Законодавчі акти та нормативні документи, що регламентують облік у бюджетних організаціях.

Тема 13. Бюджетна класифікація та кошторис витрат і доходів бюджетної установи

1. Бюджетна класифікація.
2. Статті витрат бюджетної установи.
3. Кошторис доходів і витрат.
4. Порядок складання кошторису.
5. Лімітна довідка на витрати з бюджету.
6. Штатний розпис. Порядок подання кошторису до вищої організації та його затвердження.
7. Розділи кошторису. Дохідна частина кошторису.
8. Джерела позабюджетних коштів.
9. Зведення доходів і платежів та відрахувань до бюджету позабюджетних коштів.
10. Витратна частина кошторису.
11. Умови, які необхідно врахувати при складанні кошторису.
12. Баланс виконання кошторису витрат. Структура активу і пасиву балансу.

Завдання 1

Визначити у кожному конкретному випадку тип і статтю видатків за бюджетною класифікацією.

№	Видатки	Тип видатків	Стаття
1	2	3	
	Оплачено рахунки за воду, газ, електроенергію		
	Видано з каси готівку на витрати на відрядження		
	Нараховано заробітну плату штатним працівникам бюджетної установи		
	Утримано із заробітної плати прибутковий податок		

1	2	3	4
	Перераховано з поточного бюджетного рахунка в банку постачальника за продукти харчування		
	Списано витрачені продукти харчування на підставі меню-вимоги		
	Перераховано з поточного рахунка в банку податки, утримані із заробітної плати працівників бюджетної установи		
	Нараховано плату орендареві за поточний місяць		

Тема 14. Бухгалтерський облік у бюджетних установах

1. План рахунків.
2. Меморіальні ордери.
3. Журнал-Головна.
4. Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями.
5. Особливості бюджетного фінансування.
6. Організація обліку фінансування.
7. Головні та другорядні розпорядники кредитів.
8. Характеристика рахунків, призначених для обліку розрахунків з фінансування.
9. Закриття залишку невикористаних кредитів. Поточний рахунок бюджетної установи.
10. Облік операцій за поточним рахунком.
11. Облік основних засобів і нематеріальних активів у бюджетних установах та його особливості. Облік зносу основних засобів.
12. Облік матеріалів, продуктів харчування, медикаментів, малоцінних і швидкозношуваних предметів.
13. Облік праці та заробітної плати у бюджетних організаціях, його особливості.
14. Особливості витрат бюджетної установи.
15. Характеристика рахунків, що призначені для обліку витрат.

Завдання 1

Скласти акт приймання-передачі ф. № ОЗ-1 (бюджет), відкрити інвентарну картку типу ф. № ОЗ-6 (бюджет) виходячи з наведених даних.

1. На підставі наказу директора економічного технікуму за № 23 від 16 квітня 200_ р. комісія у складі коменданта навчального корпусу М. А. Круглик, завідувача лабораторії Д. Д. Мотуз та головного бухгалтера технікуму В. І. Корж оглянула сейф металевий. Сейф металевий придба-

но за рахунок бюджетних коштів. Дата випуску сейфа металевого — 20 грудня 1990 р., технічний паспорт № 668, заводський номер 603472, первісна вартість 960 грн, у тому числі ПДВ 160 грн. Об'єкт технічним умовам відповідає. Висновок: об'єкт віднесено до 2-ї категорії підгрупи, йому присвоєно у підгрупі порядковий номер 1126.

2. На підставі наказу директора економічного технікуму за № 23 від 16 квітня 200_ р. комісія у складі представника Міністерства освіти і науки України інспектора І. І. Терещенка, заступника директора з навчальної роботи І. В. Ющенко та головного бухгалтера В. І. Корж оглянула комп'ютер PENTIUM-1008114. Комп'ютер надійшов як гуманітарна допомога — безкоштовно. Заводський номер 649872, дата виготовлення 16.01.199_ р. Комісією визначено первісну вартість 1000 грн, знос у розмірі 17,5 %. Об'єкт технічним умовам відповідає. Висновок: об'єкт прийняти до експлуатації. До акта приймання-передачі додається технічний паспорт. Об'єкт віднесено до 2-ї підгрупи, йому присвоєно в підгрупі порядковий номер 2416.

Завдання 2

Скласти акт на списання основних засобів ф. № ОЗ-3 (бюджет), заповнити інвентарну картку ф. № ОЗ-6 (бюджет) на основі наведених даних.

5 квітня 2000 р. постійно діюча комісія у складі заступника директора з навчально-виробничої роботи І. Я. Перестр, заступника головного бухгалтера Г. Б. Голуб, інспектора відділу кадрів І. С. Тараненка, призначена наказом директора економічного технікуму № 7 від 4 січня 2000 р., оглянула друкарську машинку “Ятрань”, інвентарний номер 01620153. Механік комбінату “Ремпобуттехніка”, який виконує відповідно до договору технічне обслуговування та ремонт друкарських пристроїв, склав висновок, в якому зазначив, що при огляді друкарської машинки “Ятрань” встановлено поломку каретки, що не підлягає ремонту.

Унаслідок обстеження комісією складено акт на списання машинки “Ятрань”, в якому зазначено, що друкарська машинка “Ятрань” ремонту не підлягає і повинна бути списана.

Додаткові дані: рік виготовлення друкарської машинки “Ятрань” 1985, дата введення в експлуатацію — жовтень 1986 р., відновлювальна вартість — 250 грн, нарахований знос — 100 %. Внаслідок її ліквідації оприбутковано деталі на суму 5 грн 50 коп.

Завдання 3

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції та визначити суми виходячи з наведених даних.

До бюджетної установи надійшли:

- безкоштовно основні засоби за первісною вартістю 920 грн, знос — 410 грн;
- книги до бібліотеки вартістю 180 грн 80 коп., вартість початкових палітурних робіт — 48 грн;
- під час інвентаризації виявлено надлишки основних засобів, встановлено, що їх первісна вартість — 580 грн, знос — 350 грн;
- придбано за рахунок розрахунків у порядку планових платежів основні засоби вартістю 960 грн, у тому числі ПДВ — 160 грн;
- установою безкоштовно передано основні засоби, первісна вартість яких — 360 грн, знос — 140 грн;
- згідно з актом списано основні засоби, що стали непридатними, первісна вартість яких — 430 грн, знос — 100 %;
- оприбутковано матеріали, що одержано від ліквідації основних засобів, які залишилися для господарських потреб установи, на суму 18 грн.

Нарахувати знос основних засобів на кінець звітного періоду виходячи з балансової вартості груп основних засобів на цей період:

- група 1 — 528900 грн;
- група 2 — 375800 грн;
- група 3 — 125800 грн.

Тема 15. Оподаткування бюджетних установ. Неприбуткові організації

1. Госпрозрахункова діяльність бюджетних установ.
2. Облік реалізації продукції госпрозрахункової діяльності.
3. Облік використання позабюджетних коштів.
4. Особливості нарахування та сплата податку на прибуток у бюджетних організаціях, що здійснюють госпрозрахункову діяльність.
5. Неприбуткові організації. Умови віднесення організацій до неприбуткових. Благодійні організації.
6. Особливості нарахування і сплати ПДВ у бюджетних організаціях.
7. Збори до позабюджетних фондів та інші податки у бюджетних організаціях.

Тема 16. Звітність бюджетних організацій

1. Склад форм звітності бюджетних організацій.
2. Порядок складання і подання звітності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До тем 1–8

Нормативна

1. *Конституція України* від 28 червня 1996 р.
2. *Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”* від 16.07.99 № 996-XIV (із змін. і доп.).
3. *Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”* від 22.05.97 № 283/97-ВР (із змін. і доп.).
4. *Закон України “Про податок на додану вартість”* від 03.04.97 № 168/97-ВР (із змін. і доп.).
5. *Закон України “Про власність”* від 07.02.91 № 698-XII (із змін. і доп.).
6. *Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування”* від 26.06.97 № 400/97-ВР (із змін. і доп.).
7. *Закон України “Про оплату праці”* від 24.03.95 № 108/95-ВР.
8. *Закон України “Про відпустки”* від 15.11.96 № 504/96-ВР.
9. *Закон України “Про встановлення величини вартості межі малозабезпеченості і розміру мінімальної заробітної плати на 1999 рік”* від 25.12.98 № 366.
10. *Закон України “Про підприємництво”* від 07.02.91 № 698-XII.
11. *Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України”* від 23.03.99 № 539-XГУ.
12. *Закон України “Про колективні договори й угоди”* № 3356-XII.
13. *Закон України “Про підприємства в Україні”* від 27.03.91 № 887-XII (із змін. і доп.).
14. *Закон України “Про плату за землю”* від 03.07.92 № 2535-XII (із змін. і доп.).
15. *Закон України “Про систему оподаткування”* від 25.06.91 № 1251-XII (із змін. і доп.).
16. *Закон України “Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин”* від 11.12.91 № 1963-XII (із змін. і доп.).
17. *Закон України “Про фіксований сільськогосподарський податок”* від 17.12.98 № 320-XIV (із змін. і доп.).
18. *Закон України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування і послуг”* від 01.06.2000 № 1776-III.
19. *Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”* від 22.02.01 № 2272-III.

20. *Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні”* від 05.04.01 № 2346-III.
21. *Цивільний кодекс України* від 02.01.91 (із змін. і доп.).
22. *Земельний кодекс України* від 18.12.90 № 561-XII (із змін. і доп.).
23. *Кодекс законів про працю України* від 10.12.71 № 322-VIII.
24. *Про прибутковий податок з громадян: Декрет КМУ* від 26.12.92 № 13-92.
25. *Про заходи щодо підвищення відповідальності за розрахунки з бюджетами й державними цільовими фондами: Указ Президента України* від 04.03.98 № 167/98.
26. *Порядок ведення Книги обліку придбання товарів (робіт, послуг): Затв. наказом ДПАУ* від 30.05.97 № 165, зареєстровано у Мін’юсті України 23.06.97 № 233/2037 (із змін. і доп.).
27. *Порядок складання декларації про прибуток підприємства: Затв. наказом ДПАУ* від 08.07.97 № 214, зареєстровано у Мін’юсті України 14.08.97 № 313/2117 (із змін. і доп.).
28. *Порядок сплати збору на обов’язкове державне пенсійне страхування за окремими видами господарських операцій: Затв. постановою Кабінету Міністрів України* від 03.11.98 № 1740 (із змін. і доп.).
29. *Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління Національного банку України* від 19.02.01 № 72.
30. *Порядок ведення книги обліку продажу товарів (робіт, послуг): Затв. наказом ДПА України* від 30.05.97 № 135 (із змін. і доп.).
31. *Порядок нарахування, виплат і використання коштів, спрямованих для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними переробним підприємствам молоко та м’ясо в живій вазі: Затв. постановою КМУ* від 12.05.99 № 805.
32. *Інструкція про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями і громадянами збору на обов’язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України: Затв. постановою правління Пенсійного фонду України* від 03.06.99 № 4-6, зареєстровано в Мін’юсті України 05.07.99 № 436/3729.
33. *Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну України* від 30.11.99 № 291, зареєстровано в Мін’юсті України 21.12.99 № 893/4186.
34. *Інструкція про порядок державної реєстрації права власності на об’єкти нерухомого майна, що перебуває у власності юридичних та фізичних осіб: Затв. наказом Держкомітету будівництва, архітектури та житлової політики України* від 09.06.98 № 121, зареєстровано у Мін’юсті України 26.06.98 № 399/2839.

35. *Питання складання фінансової звітності*: Наказ Міністерства фінансів України від 24.02.2000 № 37.
36. *Про втрату чинності та внесення змін і доповнень до деяких нормативно-правових актів з питань бухгалтерського обліку*: Наказ Міністерства фінансів України від 26.05.2000 № 115.
37. *Про порядок продажу товарів безмитними магазинами*: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984.
38. *Про порядок ввезення та обсяги товарів, що використовуються для будівництва і виробничої діяльності підприємств із виробництва автомобілів і запасних частин до них і не оподатковуються під час ввезення їх на митну територію України*: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.98 № 89.
39. *Про реалізацію статті 2 Закону України “Про встановлення величини вартості межі малозабезпеченості та розміру мінімальної заробітної плати на 1999 рік” у бюджетних установах, організаціях, апараті органів виконавчої влади, прокуратури, судів та інших органів*: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.99 № 106.
40. *Про порядок повідомної реєстрації галузевих і регіональних угод, колективних договорів, положень про преміювання*: Постанова КМУ від 05.04.94 № 225.
41. *План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 21.12.99 за № 892/4185.
42. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87.
43. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87.
44. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87.
45. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87.
46. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87.

47. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і змін у фінансових звітах”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137.
48. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92.
49. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 № 242.
50. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246.
51. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 17.05.2000 № 91.
52. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 № 290.
53. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 № 27/4248.
54. *Про нарахування амортизації за основними засобами, отриманими безкоштовно*: Лист ДПАУ від 01.07.98 № 7866/10/15-1117.
55. *Методичні рекомендації з перенесення сальдо рахунків і субрахунків попереднього Плану рахунків бухгалтерського обліку виробничо-господарської діяльності об’єднань, підприємств і організацій на рахунки і субрахунки Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій*: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291; Лист Міністерства фінансів України від 04.02.2000 № 18-424.
56. *Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку*: Затв. наказом Мінфіну України від 29.12.2000 № 156.
57. *Порядок реєстрації та ведення книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок*: Затв. наказом ДПА України від 01.12.2000 № 614.

Спеціальна

58. *Автомобиль на предприятии: от приобретения до ликвидации. — Серия “Підприємство”*. — 2000. — С. 146.
59. *Аптечные учреждения: особенности и организация учета. — Серия “Підприємство”*. — 2000. — С. 260.

60. *Бухгалтерський облік: особливості в галузях* / Г. П. Журавель, Я. Д. Крупка та ін. — Тернопіль: Екон. думка, 1999.
61. *Бухгалтерський учет торговой деятельности*. — К.: Ярославия, 2000.
62. *Бухоблік за національними стандартами*. — Тернопіль: Екон. думка, 2000. — С. 236.
63. *Грабова Н. Н., Добровский В. Н.* Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях. — К.: А. С. К., 2000.
64. *Договор* комиссии: налогообложение и бухгалтерский учет. — Серія “Підприємство”. — 2000. — С. 60.
65. *Договор* комиссии: налогообложение. — Серія “Підприємств-во”. — 2000. — С. 64.
66. *Макарець В. О.* Бухгалтерский и налоговый учет в торговле: Практик. пособие. — К., 2000. — С. 288.
67. *Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні: Зб. нормативних актів станом на 20.02.2000*. — К.: Юрінком Інтер, 2000.
68. *Нормы* естественной убыли при перевозках и хранении. — Серія “Бухгалтерський облік 2000”. — 2000.
69. *Оптовая* торговля: порядок ведения бухгалтерского учета. — Серія “Підприємство”. — 2000. — С. 146.
70. *Общепит*: особенности учета. — Серія “Підприємство”. — 2000. — С. 146.
71. *Порядок* обліку бракованих товарів. — Серія “Бухгалтерський облік 2000”. — 2000.
72. *Посреднические* операции, налоговый и бухгалтерский учет. — Серія “Бухгалтерський облік та управлінське консультування”. — 2000.
73. *Про бухгалтерський облік операцій, що підлягають патентуванню*. — Серія “Бухгалтерський облік 2000”. — 2000.
74. *Проектно-изыскательские* работы: налогообложение и бухгалтерский учет. — Серія “Підприємство”. — 2000. — С. 172.
75. *Про якість та безпеку харчових продуктів*. — Серія “Бухгалтерський облік 2000”. — 2000.
76. *Розничная* торговля: новое в бухгалтерском учете. — Серія “Підприємство”. — 2000. — С. 146.
77. *Семенченко Ж.* Автомобиль на предприятии: от приобретения до ликвидации. — Харьков: Фактор, 2000.
78. *Создание* и деятельность сельскохозяйственных предприятий. — Серія “Бухгалтерський облік та управлінське консультування”. — 2000.
79. *Солошенко Л.* Особенности учета в общепите в соответствии с П(С)БУ. — Харьков: Фактор, 2000.

80. *Солошенко Л.* Розничная торговля: новое в бухгалтерском учете. — Харьков: Фактор, 2000.
81. *Сопко В. В., Пархоменко В. М.* Бухгалтерський облік у підприємницькій діяльності. — К.: Техніка, 1993. — 222 с.
82. *Строительство: особенности бухгалтерского и налогового учета.* — Серия “Підприємство”. — 2000. — С. 456.
83. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. — 5-ге вид. — К.: А. С. К., 2000. — 784 с.
84. *Туризм: организация и учет.* — Серия “Підприємство”. — 2000. — С. 236.
85. *Учебные заведения: организация и учет.* — Серия “Підприємство”. — 2000. — С. 648.
86. *Учет автоперевозок.* — Серия “Підприємство”. — 2000. — С. 146.
87. *Учет в производстве по П(С)БУ.* — Серия “Підприємство”. — 2000. — С. 36.
88. *Учет запасов в торговле: В 3 ч.* — Серия “Бухгалтерский облік та управлінське консультування”. — 2000.

До тем 9–11

Нормативна

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.200 № 2121-III.
2. *Положення* про міжбанківські розрахунки в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 08.10.98 № 414 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1998. — Вип. 11. — С. 36–92.
3. *Положення* про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України: Затв. постановою Правління НБУ від 30.12.98 № 566 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1999. — Вип. 3. — С. 14
4. *Положення* про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за позиками комерційних банків: Затв. постановою Правління НБУ 29.09.97 № 323 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1997. — Вип. 11. — С. 40.
5. *Положення* про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 19.02.2001 № 72.
6. *Інструкція* № 1 “З організації емісійно-касової роботи в установах банків України”: Затв. постановою Правління НБУ від 02.02.95 № 129, у ред. постанови Правління НБУ від 13.10.97 № 347 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — Вип. 1. — 1997. — С. 35.

7. *Інструкція* про безготівкові розрахунки в національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 29.03.01 № 135.
8. *Інструкція* № 4 “Про організацію роботи з готівкою установами банків України”: Затв. постановою Правління НБУ від 13.10.97 № 335.
9. *Інструкція* про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 21.11.97 № 338, у ред. постанови Правління НБУ 16.12.98 № 520 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1998. — Вип. 1. — Ч. 2. — С. 3; 1999. — Вип. 1. — С. 26–39.
10. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій із цінними паперами установ комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 30.12.97 № 446 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1998. — Вип. 2. — С. 5–35.
11. *Інструкція* з бухгалтерського обліку основних засобів та нематеріальних активів комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 21.04.98 № 155 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1998. — Вип. 2. — С. 13.
12. *Інструкція* про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків: Затв. постановою Правління НБУ від 14.04.98 № 141 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1998. — Вип. 7. — С. 11–69.
13. *План* рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 21.11.97 № 338, у ред. постанови Правління НБУ 16.12.98 № 520 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1999. — Вип. 1. — Ч. 1. — С. 15–36.
14. *Правила* бухгалтерського обліку процентних та комісійних доходів і витрат банків: Затв. постановою Правління НБУ від 25.09.97 № 316 // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. — 1997. — Вип. 11. — С. 25–33.

Спеціальна

15. *Банковское дело: стратегическое руководство*. — М.: Изд-во АО “Консалтбанкир”, 1998. — 432 с.
16. *Кириленко В. Б.* Бухгалтерські записи за операціями комерційних банків. — К., 1999.
17. *Кіндрацька Л. М.* Бухгалтерський облік у комерційних банках України. — К., 1999. — 432 с.
18. *Кіндрацька Л. М.* Бухоблік і прийняття рішень в банках. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000.

19. *Миддлтон Д.* Бухгалтерський учет и принятие финансовых решений. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. — 408 с.
20. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: Пер. з англ. / За ред. С. Ф. Голова.* — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. — 736 с.
21. *Облік і аудит у комерційних банках / За ред. проф. А. М. Герсимо-вича.* — К., 1999.

До тем 12–16

Нормативна

1. *Конституція* України від 28 червня 1996 р.
2. *Закон* України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996-XIV (із змін. і доп.).
3. *Закон* України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 № 168/97-ВР (із змін. і доп.).
4. *Закон* України “Про власність” від 07.02.91 № 698-XII (із змін. і доп.).
5. *Закон* України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.97 № 400/97-ВР (із змін. і доп.).
6. *Закон* України “Про оплату праці” від 24.03.95 № 108/95-ВР.
7. *Закон* України “Про відпустки” від 15.11.96 № 504/96-ВР.
8. *Закон* України “Про встановлення величини вартості межі малозабезпеченості і розміру мінімальної заробітної плати на 1999 рік” від 25.12.98 № 366.
9. *Закон* України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” від 23.03.99 № 539.
10. *Закон* України “Про колективні договори й угоди” № 3356-XII.
11. *Закон* України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.97 № 283/97-ВР.
12. *Закон* України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 № 1251-XII (із змін. і доп.).
13. *Закон* України “Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин” від 11.12.91 № 1963-XII (із змін. і доп.).
14. *Цивільний кодекс* України від 02.01.91 (із змін. і доп.).
15. *Кодекс законів про працю* України від 10.12.71 № 322-VIII.
16. *Про прибутковий податок з громадян: Декрет* КМУ від 26.12.92 № 13-92.
17. *Про заходи* щодо підвищення відповідальності за розрахунки з бюджетами й державними цільовими фондами: Указ Президента України від 04.03.98 № 167/98.

18. *Положення* “Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку”: Затв. наказом Мінфіну України від 24.05.94 № 88.
19. *Положення* “Про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні”: Затв. постановою КМУ від 03.04.93 № 250.
20. *Положення* про складання єдиного кошторису доходів і видатків бюджетних установ: Постанова КМУ від 21.02.97 № 180.
21. *Положення* про порядок визначення амортизації та віднесення амортизаційних відрахувань на затрати виробництва та обігу: Затв. постановою КМУ від 06.09.96 № 1075.
22. *Положення* по бухгалтерському обліку операцій в іноземній валюті: Затв. наказом Мінфіну України від 14.02.96 № 29.
23. *Положення* про єдиний казначейський рахунок: Наказ ГУ ДКУ від 21.03.97 № 28.
24. *Положення* про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 19.02.01 № 72.
25. *Інструкція* про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання: Затв. наказом Держказначейства України від 27.07.2000 № 68, зареєстрована в Мін’юсті України 01.08.2000 № 570/4791.
26. *Інструкція* ГДПШ “Про прибутковий податок з громадян”: Затв. наказом від 21.04.93 № 12.
27. *План* рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ: Затв. наказом Головного управління Державного казначейства України № 114, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.12.99 № 890/4183.
28. *Порядок* застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ: Затв. наказом Головного управління Державного казначейства України від 20.12.99 № 114.
29. *Інструкція* “Про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями та громадянами страхових внесків до Пенсійного фонду України, а також обліку надходження і витрачання його коштів”: Затв. постановою Правління Пенсійного фонду України від 06.09.96 № 11-1.
30. *Інструкція* № 3 “Про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті”: Затв. постановою Правління НБУ від 27.05.96 № 121.
31. *Інструкція* про безготівкові розрахунки в національній валюті в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 29.03.01 № 135.
32. *Про затвердження* порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова КМУ від 08.02.95 № 100.
33. *Про упорядкування* умов оплати праці працівників окремих галузей бюджетної сфери: Постанова КМУ від 29.05.96 № 568.

34. *Типові форми первинного обліку касових операцій*: Затв. наказом Міністерства статистики України від 15.02.1996 № 51.
35. *Про затвердження* “Вказівок про порядок складання річної бухгалтерської звітності установами і організаціями, що утримуються за рахунок Державного та місцевих бюджетів”: Наказ ГУ ДКУ від 20.12.96 № 124.
36. *Про дооцінку матеріальних цінностей бюджетних установ*: Лист ГУ ДКУ від 11.12.96 № 07-10/113-2408.
37. *Про бухгалтерський облік фінансової допомоги на зворотній основі*: Лист Мініфіну України від 17.02.94 № 18-422.

Спеціальна

38. *Методичні вказівки з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті підприємствами, установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів*: Наказ ГУ ДКУ від 11.12.96 № 07-01/118-2407.
39. *Методичні вказівки з окремих питань бухгалтерського обліку основних засобів підприємствами, установами і організаціями, що утримуються за рахунок бюджетних коштів*: ГУ ДКУ від 19.12.96 № 07-08/124-2508.
40. *Белов А. Н.* Бухгалтерский учет в учреждениях непроизводственной сферы. — М.: Финансы и статистика, 1995.
41. *Бухоблік і прийняття рішень в бюджетних організаціях*: Навч.-метод. посіб. для самостійної роботи. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000.
42. *Ворончук П. Т., Онищук В. М.* Довідник з питань бухгалтерського обліку. — К.: Україна, 1991.
43. *Свірко С. В.* Бухгалтерський облік і прийняття рішень у бюджетних організаціях. — К., 2000.
44. *Ткаченко І.* Звітність бюджетних організацій: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000.

Додаток 1

Дата (рік, місяць, число) _____

Підприємство _____ за ЄДРПОУ _____

Територія _____ за КОАТУУ _____

Форма власності _____ за КФВ _____

Орган державного управління _____ за СПОДУ _____

Галузь _____ за ЗКГНГ _____

Вид економічної діяльності _____ за КВЕД _____

Одиниця виміру: тис. грн. _____ Контрольна сума _____

КОДИ	
	01

Адреса _____

Баланс

на _____ 200__ р.

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012	()	()
Незавершене будівництво	020		
Основні активи:			
залишкова вартість	030		
первісна вартість	031		
знос	032	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080		

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100		
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130		
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чисто реалізаційна вартість	160		
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210		
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230		
в іноземній валюті	240		
інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260		
III. Витрати майбутніх періодів	270		
БАЛАНС	280		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300		
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокри- тий збиток)	350		
Неоплачений капітал	360	()	()
Вилучений капітал	370	()	()
Усього за розділом I	380		
II. Забезпечення наступних ви- трат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430		
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зо- бов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довго- строковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за това- ри, роботи, послуги	530		
Поточні зобов'язання за розрахунка- ми:			
з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550		
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570		

1	2	3	4
з оплати праці	580		
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610		
<i>Усього за розділом IV</i>	620		
<i>V. Доходи майбутніх періодів</i>	630		
БАЛАНС	640		

Керівник _____
Головний бухгалтер _____

Додаток 2

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство _____ за ЄДРПОУ _____

Територія _____ за КОАТУУ _____

Форма власності _____ за КФВ _____

Орган державного управління _____ за СПОДУ _____

Галузь _____ за ЗКГНГ _____

Вид економічної діяльності _____ за КВЕД _____

Одиниця виміру: тис. грн. _____ Контрольна сума _____

КОДИ	
	01

Адреса _____

Звіт про фінансові результати
на _____ 200__ р.

Форма № 2

Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010		
Податок на додану вартість	015		
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040		
Валовий:			
прибуток	050		
збиток	055		
Інші операційні доходи	060		
Адміністративні витрати	070		
Витрати на збут	080		
Інші операційні витрати	090		

1	2	3	4
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		
збиток	105		
Дохід від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
прибуток	220		
збиток	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230		
Витрати на оплату праці	240		
Відрахування на соціальні заходи	250		
Амортизація	260		
Інші операційні витрати	270		
Разом	280		

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Питання та завдання для семінарських і практичних занять з дисципліни “Бухгалтерський облік у галузях народного господарства”	4
Список рекомендованої літератури	27
Додаток 1	37
Додаток 2	41

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Л. С. Тоболіч
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-750

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП